

HEER EN KNECHT

DOOR M. MOK

OP een kwartier afstand van het dorp lag op een hoogen duintop het huis van baron Winterstein. Het had slechts weinig vensters, die bovendien zeer smal waren, zoodat het pand uit de verte meer den indruk maakte van een graftombe dan van een woonhuis. Deze indruk paste volkomen bij het beeld, dat de dorpingen zich van de bewoners hadden gevormd. Behalve de baron, die het huis een jaar of tien geleden had laten optrekken, woonde er een huisknecht bij hem in. Noch heer noch knecht zag men dikwijls in het dorp. Beiden hadden evenzeer den naam van ongenaakbaar te zijn. Wat deed iemand zoo ver van de bewoonde wereld zijn domicilie te kiezen? En waarom mengde iemand als de baron, die toch stand en vermogen bezat, zich niet in den kleinen kring van de dorpsnotabelen?

Er werden legenden om zijn persoon gesponnen. De een wist te vertellen, dat hij rouwde om een gestorven geliefde en daarom de eenzaamheid had gekozen. Een ander beweerde, dat de baron eenmaal op jacht per ongeluk iemand had doodgeschoten en dat dit de reden van zijn afzondering was. Maar anderen zeiden, dat hij een humeurig en lastig heerschap was, die zich, na zich van zijn familie en vrienden te hebben vervreemd, aan den drank had overgegeven en van honden een hooger dunk had dan van menschen.

Den waren stand van zaken kende niemand en de baron zorgde er wel voor, dat daarin geen verandering kwam. Hij was een menschenhater, die maar nauwelijks meer achting had voor zichzelf dan voor anderen. Alleen voor Willem, zijn knecht, koesterde hij een zekere genegenheid, die echter nimmer in woorden tot uiting kwam. Deze zwijgende, sombere figuur, die voor hem zorgde zoo goed als een man maar voor een man kon zorgen, was zijn uitverkoren metgezel in dit eenzame bestaan. Tal van bedienden had hij reeds de deur uitgesmeten, toen hij Willem ontmoette. Deze had van zijn jeugd af groote heeren gediend, kende hun luimen en grillen, hun hooghartigheid en hun onverwachte vertrouwelijkheden. Behept met een scherp instinct voor waarheid en rechtvaardigheid, had hij diep geleden onder 'er willekeur van zijn opeenvolgende meesters en veler moreele verwording. Gedurende een korten tijd kende hij iets van geluk, maar reeds na een jaar huwelijksleven overleed zijn vrouw in het kraambed. Toen kwam hij tot het inzicht, dat zijn rechtvaardigheidsgevoel misplaatst was, dat er niets in deze wereld was, dat eraan beantwoordde. Hij nam zich voor zijn geweten uit te branden, met dezelfde onverschilligheid en meedoogenloosheid als de anderen te werk te gaan.

Het was een wonder, dat in dien tijd baron Winterstein op zijn weg kwam. Twee gedisillusioneerden, die elkaar vonden en intuïtief voelden, dat er voor hen in deze wereld geen andere kameraad meer bestond. Winterstein had na een jeugd, die werd vergald door een onbarmhartig strengen vader, zijn plaats in het leven niet kunnen vinden. Hij kon de verbittering van die vroege jaren niet te boven komen, bleef een vreemde onder de studenten,